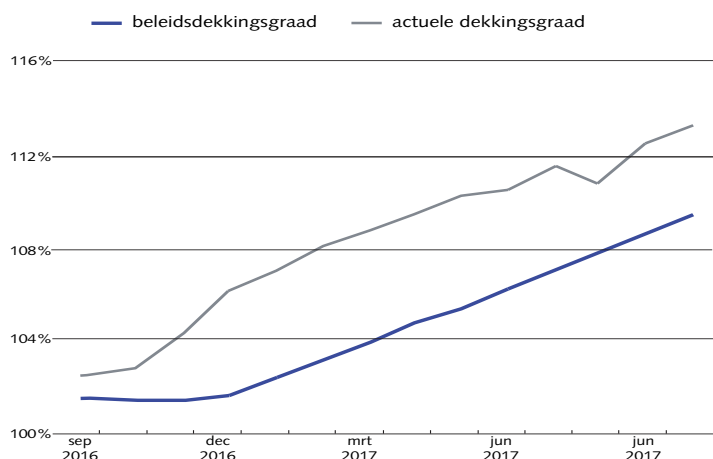

Nieuwsbrief

Het financiële herstel zet verder door

De actuele dekkingsgraad van 31 oktober 2017 is bekend: 113,2%. Begin dit jaar was de dekkingsgraad nog 106,4%, dus een stijging van 6,8%-punt. De actuele dekkingsgraad geeft de verhouding aan tussen de hoeveelheid geld in kas en het geld dat nodig is om de pensioenen nu en in de toekomst uit te kunnen betalen. Hoe hoger onze dekkingsgraad, hoe gezonder de financiële situatie van het pensioenfonds.

De beleidsdekkingsgraad steeg in oktober 2017 naar 109,5%. In december 2016 was dit nog 101,9%. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. Op basis van de beleidsdekkingsgraad bepaalt het pensioenfonds of er pensioenverhoging kan plaatsvinden of dat de pensioenbedragen gekort moeten worden.

Waar komt het herstel van de dekkingsgraad vandaan?

1. De belangrijke economieën herstellen zich. Er is een gezonde economische groei. De bedrijfswinsten stijgen en de beurskoersen trekken hierdoor aan.
2. De rente is heel langzaam aan het stijgen. Door een (iets) hogere rente, dalen de pensioenverplichtingen.

Toch zijn wij er nog niet. De toezichthouder vereist dat pensioenfondsen voldoende buffers aanhouden voor slechte tijden. Voor Pensioenfonds Campina betekent dit een dekkingsgraad van circa 119%.

In deze nieuwsbrief

- ➔ Het financiële herstel zet verder door
- ➔ Beleggingsbeleid in beeld - 3^e kwartaal 2017
- ➔ Juridische ontwikkelingen
- ➔ Pensioenrichtleeftijd naar 68 jaar
- ➔ Wetsvoorstel automatische waardeoverdracht klein pensioen
- ➔ Belastingregels 2018

Colofon

Reageren:

Pensioenfonds Campina
Postbus 222
3440 AE Woerden
e pensioenfonds@campina.com
t 0348 485985

Voor:

Deelnemers van Stichting
Pensioenfonds Campina

Beleggingsbeleid in beeld - 3^e kwartaal 2017

Ook in het derde kwartaal lieten de beleggingen van Pensioenfonds Campina een licht positief rendement zien. Het rendement was 1,6% en het belegd vermogen steeg naar € 1.415 miljoen per eind september 2017. Over de periode van januari t/m september 2017 hebben we een rendement behaald van 2,9%.

De wereldwijde aandelen lieten in het derde kwartaal een resultaat zien van 2%. De cijfers van bedrijven over het derde kwartaal waren goed, zowel in de Verenigde Staten als in de Eurozone. Ook

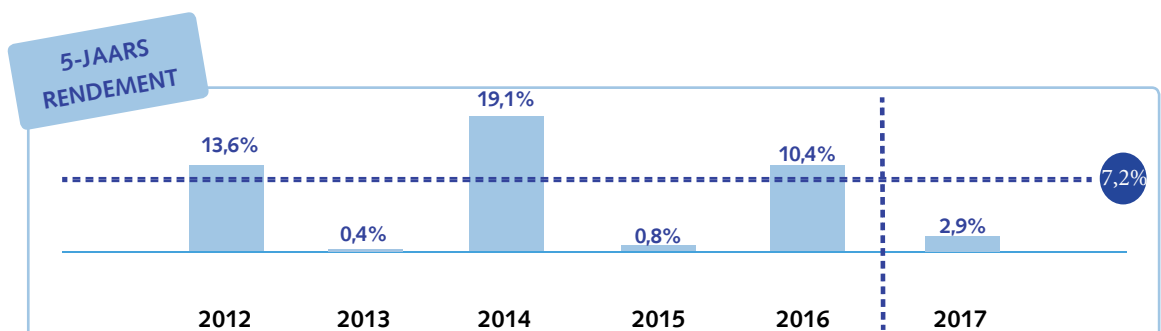
de aandelen uit opkomende markten presteerden goed. Maar op onze beleggingen in vastgoed en infrastructuur hebben we een verlies geleden. De rendementen op staatsobligaties en overige vastrentende waarden waren in het derde kwartaal gelukkig weer beperkt positief.

Het pensioenfonds dekt een belangrijk deel van het wisselkoersrisico af. Op deze valuta-afdekking boekten we een positief rendement, vooral door de daling van de Amerikaanse dollar.

Rendement in %	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	Rendement t/m sept 2017	Beleggingen in € miljoen per 30 sept. 2017
Staatsobligaties	-3,7	-0,8	0,3	-4,1	540
Overige vastrentende waarden	2,1	-1,0	0,4	1,4	222
Aandelen	5,6	-1,7	2,0	5,8	481
Vastgoed en infrastructuur	2,9	-3,1	-1,3	-1,6	106
Overige beleggingen	2,8	-4,2	0,7	-0,9	39
Valuta afdekking	0,1	2,6	1,3	4,1	27
Totaal	1,1	0,2	1,6	2,9	1.415

Goede en slechte tijden wisselen elkaar af. Bij het beleggen van uw pensioengeld houden wij daarom altijd de lange termijn in het oog. Eind september

2017 was het gemiddeld rendement 7,2% over een periode van 5 jaar (=20 kwartalen).

Juridische ontwikkelingen

Door het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst door FrieslandCampina heeft het pensioenfonds vanaf 2015 een gesloten pensioenregeling. Dat betekent onder andere dat er geen premies meer binnenkomen. De financiële herstelkracht van een gesloten pensioenfonds is hierdoor beperkt.

Tussen het pensioenfonds en de werkgever is overleg geweest over de gevolgen van het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst. Dit overleg heeft niet geleid tot een oplossing voor het pensioenfonds.

In het belang van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden wordt om deze reden dit zakelijke geschil nu aan een onafhankelijke rechter voorgelegd. De rechter zal bepalen of het pensioenfonds in aanmerking komt voor een redelijke vergoeding.

Vanzelfsprekend houdt het bestuur u door middel van de nieuwsbrief en/of website op de hoogte als er nieuwe ontwikkelingen zijn.

Pensioenrichtleeftijd naar 68 jaar

Hoe lang we leven als bevolking en hoe oud we worden heeft invloed op ouderdag uitkeringen. Naar verwachting stijgt de levensverwachting waarop uitkeringen gebaseerd worden in ieder geval tot 2023. We maken dus gemiddeld genomen allemaal langer gebruik van een levenslang ouderdag pensioen. Daarom gaat de AOW-leeftijd stapsgewijs omhoog. Daarnaast heeft de staatssecretaris besloten dat de pensioenrichtleeftijd vanaf 1 januari 2018 omhoog gaat naar 68 jaar.

Een pensioenfondsbestuur mag zelf beslissen of de pensioenrichtleeftijd wordt verhoogd, zolang dit binnen de fiscale toegestane grenzen blijft. De meeste pensioenfondsden moeten hierdoor hun pensioenregeling aanpassen. Omdat Pensioenfonds

Campina per 1 januari 2015 een gesloten pensioenregeling is, hoeft de ingangsdatum van het levenslang ouderdomspensioen bij Pensioenfonds Campina niet meer te worden aangepast. De pensioenrichtleeftijd blijft 65 jaar.

Dit betekent niet dat het pensioen dan verplicht in moet gaan. Zolang een deelnemer blijft werken, kan het levenslang ouderdomspensioen worden uitgesteld tot uiterlijk de AOW-gerechtigde leeftijd. Vervroegen is ook mogelijk. Bij uitstel wordt het pensioen hoger en bij vervroegen wordt het pensioen lager. Jaarlijks worden hiervoor factoren actuarieel berekend.

Wetsvoorstel automatische waardeoverdracht klein pensioen

Wellicht heeft u in de media iets vernomen over een wetsvoorstel waarin kleine pensioenen automatisch worden overgedragen of kunnen vervallen. Ook Pensioenfonds Campina heeft deelnemers met een klein pensioen, welke worden afgekocht om de uitvoeringskosten te beperken. Hoewel er nog geen sprake is van regelgeving willen wij u hierover wel informeren. Dat voorkomt onduidelijkheden.

Automatische waardeoverdracht

Op 30 augustus 2017 heeft het ministerie van Financiën het wetsvoorstel "waardeoverdracht klein pensioen" aan de Tweede Kamer gezonden. Het voorstel omvat twee zaken. Allereerst het plan om afkoop van kleine pensioenaanspraken (in 2017 € 467,89) in de toekomst onmogelijk te maken. Er komt een automatische overdracht van de aanspraken voor in de plaats. Pensioengeld blijft dan voor pensioen bestemd en kan niet ergens anders voor gebruikt worden. Tegelijkertijd worden te hoge uitvoeringskosten beperkt. In feite gaan in dit plan uw pensioenaanspraken automatisch mee

van werkgever naar werkgever. Duidelijk is dat uitvoeringsorganisaties voor een dergelijke nieuwe praktijk nog niet klaar zijn. De plannen moeten eerst verder uitgewerkt worden. Rond 2019 wordt er een kant en klaar plan verwacht.

Vervallen van heel klein pensioen

Met name bedrijfstakpensioenfondsken kennen ook veel "heel kleine pensioenen". Dat zijn aanspraken tot € 2,00 bruto per jaar. Alleen over deze pensioenen staat nu in het wetsvoorstel dat deze aanspraken in de toekomst bij het einde van een dienstverband automatisch zullen vervallen. De Nederlandsche Bank heeft bij dit deel van het plan aantekeningen geplaatst. Een voorwaarde is bijvoorbeeld dat de pensioenuitvoerder moet kunnen aantonen dat het verval "evenwichtig" is. Hoe dat precies moet, wordt nog besproken. Wanneer er meer duidelijk is over de plannen, zullen we u hierover op de hoogte brengen. Wilt u meelesen met de actuele ontwikkelingen dan kan dat, zie de website hieronder.

Informatie over de automatische waarde overdracht is terug te lezen via de website: "<http://www.pensioenfederatie.nl/actueel/nieuws/2017/openbaar/oktober/nota-nav-verslag-bij-wetsvoorstel-waardeoverdracht-klein-pensioen>". of scan de QR code met uw mobiele telefoon of tablet.

Belastingregels 2018

De hoogte van uw netto pensioenuitkering kan per 1 januari 2018 anders zijn. De berekening van de inkomstenbelasting en de inhouding

zorgverzekeringswet (bijdrage Zvw) veranderen jaarlijks. Eind januari ontvangt u een nieuw persoonlijk overzicht van uw netto uitkering.